

Malazgirt

Alparslan

kakasynyň wesýetidi

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Malazgirt Alparslan kakasynyň wesýetidi MALAZGIRT ALPARSLAN'A
BABASININ VASIYETIYDI

Çağrı Bey'in, 1018'de yaptığı seferle Türkler Anadolu'ya ilk adımını attı. Anadolu'da kendilerine karşı koyacak bir güç olmadığı yönünde bir rapor veren Çağrı Bey'in oğlu Alparslan ise 1071'de Bizans'ı mağlup ederek Anadolu'yu bir Türk yurdu haline getirdi.

Proto-Moğollar'dan, Kıtaylar'ın 924'te Orhun havalisine hakim olmalarıyla birlikte, bu bölgedeki Türk boyları birbirlerini sıkıştırarak batıya doğru göçetmeye başladılar. 1027 yılına gelindiğinde artan Kıtay baskısı sonucu Türkler'in batıya göçü büyük bir sel halini almıştı. Kay ve Kıpçak baskısı ile Oğuzlar da yurtlarından ayrıldılar. Şamanî Peçenek ve Oğuzlar, Doğu ve Orta Avrupa'ya, Balkanlar'a; Müslüman Oğuzlar ise Maveräünnehir'e, Horasan'a ve diğer İslâm ülkelerine göç ettiler.

ANADOLU'YA İLK SEFER

Büyük Selçuklular, Karahanlı ve Gazneliler karşısında tutunamayınca, Çağrı Bey 3000 süvariyle 1015'te Anadolu'ya doğru bir keşif seferine çıktı. Çağrı Bey, büyük mesafeleri ve çeşitli tehlikeleri aştıktan sonra, **Azerbaycan'da rastladığı Türkmenler'i de alıp** 1018'de Doğu Anadolu'ya girdi. Ermeni kaynaklarına göre "mızrak, ok ve yaydan ibaret olan silâhları çekili, beli kemerli, uzun ve örülü saçlı, rüzgâr gibi uçan Türkmen atlıları" karşısına çıkan Bizans birlikleri "yağmur gibi atılan oklar" karşısında mağlup oldular. Çağrı Bey, Van gölü civarını ele geçirdikten sonra Nahcivan ve civarını kontrol altına aldı. Rastladığı Bizans kuvvetlerini

ardı ardına yenilgiye uğrattı. Çağrı Bey fazla kalabalık olmayan süvariyle Bizans birliklerini rahatça mağlup etmişti. Çağrı Bey, bu başarılı akının ardından uzun mesafeleri tekrar geçip, 1021'de Tuğrul Bey'in yanına döndü. Aile mensuplarına Anadolu'da kendilerine karşı koyabilecek bir kimseye rastlamadığını bildirdi. "Biz buradaki çok güçlü devletlerle mücadele edemeyiz, ancak Azerbaycan ve Anadolu'ya gidip oralarda hükümlan olabiliriz. Oralarda bize karşı koyabilecek hiçbir kuvvete rastlamadım" diyerek Selçuklu ailesini Anadolu'ya sefere teşvik etti. Ancak tarihi gelişmeler sonucu Oğuzlar, 1040'da Dandanakan'da Selçuklular'ın idaresinde Gazneliler'i yenip, kendi devletlerini kurdular. Selçuklular, Gazneliler'i mağlup ederek Maverâünnehir bölgesine hakim olduklarından, kendileri Anadolu'ya gitmediler. Ancak Orta Asya'dan yüz binlerce Türk, Moğol kabilelerinin tazyiki ile batıya göçe devam ediyordu. Maverâünnehir bölgesi onları barındırmaya yetmemiş ve yeni bir yurt aramaya başlamışlardı. **Büyük Selçuklular sel hâlinde ülkelerine gelen Türkmenler'i Anadolu'ya gönderdiler.**

MALAZGİRT'E DOĞRU

1048'deki Hasankale zaferinden sonra Anadolu'da yayılmaya başlayan Türkmen kitleleri, 1059'da Sivas ve Malatya'yı ele geçirdiler. Çağrı Bey 1059'da vefat etmiş, oğlu Alparslan, amcası Tuğrul Bey'in ölümünden sonra taht mücadelesini kazanarak 1064'te Büyük Selçuklu tahtına geçmişti. 1064'te Alparslan, Kars'ı fethetti. 1067'ye gelindiğinde Kayseri, Niksar ve Konya fethedilmişti. Afşin Bey, 1068'de Anadolu'yu boydan boya geçerek, İstanbul Boğazı'na kadar geldi.

Türkmenler Anadolu'nun doğu ve orta kısımlarına yayılmışlarsa da, burası henüz onlar için emin bir yurt değildi. Zira Türkmenler'in düzenli Bizans ordularına karşı mücadele edecek güçleri yoktu. Bu yüzden Bizans orduları üzerlerine geldiği zaman Türkmenler, Kafkaslar'a çekilmek zorunda kalıyorlardı. Ayrıca Anadolu'nun fethedilememiş pek çok müstahkem mevki ve kaleleri vardı. Buraların yeterli muhasara silahına sahip

olmayan Türkmenler tarafından ele geçirilmesi oldukça zordu. Selçuklu orduları da Türkmenler'i himaye için her zaman Anadolu'ya gelemiyordu.

Bizans imparatoru Romanos Diogenes, 1068'den sonra Anadolu'ya yayılan Türkmen meselesini gündeme almıştı. 1071'de büyük bir ordu hazırlayarak Türkmenler'i Anadolu'dan atmak için harekete geçti. 26 Ağustos 1071 Cuma günü iki ordu Malazgirt Ovası'nda karşılaştı. Öğleden geceye kadar devam eden Malazgirt Meydan Muharebesi'nde Bizanslılar ağır bir yenilgiye uğradı. Ordunun büyük bir kısmı kılıçtan geçirilmiş, imparator ve çok sayıda general esir alınmış, askerlerin ancak bir bölümü kaçarak canlarını kurtarabilmişti. Büyük Selçuklu hükümdarı Alparslan kendisinden daha büyük bir orduyu uyguladığı akıllı savaş planıyla mağlup etmişti.

Malazgirt zaferi Bizans ordusunu ve mukavemetini çökertti ve Anadolu'nun kapılarını sonuna kadar Türkmenler'e açtı.

Bizans'ın yediği bu büyük darbe Türkmenler'in Anadolu'ya sel hâlinde dolmalarını sağladı. Anadolu "Türkiye" oldu.

Erhan AFYONCU.

<http://akincilardergisi.com/dergi/malazgirt-alparslana-babasin-in-vasiyetiydi.html> Taryhy makalalar